

TÜBİTAK Araştırma Geliştirme Projeleri

Bölüm II: Akademik Ar-Ge Destek Programlarına Başvuru Süreci

Şeniz Çelimli

Türk Psikologlar Derneği, Genel Müdür
senizcelimli@gmail.com

Akademik Ar-Ge Destekleri

TÜBİTAK, akademik araştırma projeleri yoluyla sanayi ve kamu kuruluşlarını desteklemekte, toplantı ve yayınları teşvik etmekte, geleceğin bilim insanlarına öğrenim hayatları boyunca burslar vermekte ve bilim, teknoloji ve yenilik alanlarında uluslararası işbirliği olanakları oluşturmaktadır. (Bu alana giren desteklerle ilgili ayrıntılı bilgi için: Araştırma Destek Programları Başkanlığı (ARDEB) www.tubitak.org.tr).

ARDEB araştırma geliştirme faaliyetlerinin kurum içi ve kurum dışı işbirliğini sağlayan, araştırma grupları ile talepte bulunan üniversite, kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler arasında bağ kuran bir birim olarak görev yapmaktadır.

ARDEB'in birçok araştırma grubu bulunmaktadır. Bu yazıda yalnızca psikoloji bilimini ilgilendiren gruplardan bahsetmek istiyorum.

Sosyal ve Beşeri Birimler Araştırma Grubu (SOBAG)

Bu grup sosyal ve beşeri bilimlerin tüm alanlarında bilimsel araştırma faaliyetlerini desteklemek, geliştirmek ve teşvik etmek amacıyla Araştırma - Geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerini yürüten bilim insanlarını desteklemektedir. Bu grubun desteklediği programlar şu şekilde sıralanabilir:

Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı (1001):**

Bu program yeni bilgi üretilmesi, bilimsel yorumların yapılması veya teknolojik sorunların çözümlenmesi için bilimsel esaslara uygun olarak yapılan çalışmalarını desteklemeye yöneliktir.

Kimler başvurabilir?: Üniversitelerde çalışan ve doktora uzmanlık derecesine sahip olan kişiler ile kamu veya özel kuruluşlarda çalışan ve en az dört yıllık üniversite lisans eğitimi almış olan deneyimli kişiler proje yürütücüsü, araştırmacı veya danışman olarak; Türkiye'deki yüksek öğretim kurumlarında lisansüstü eğitimlerine devam etmekte olan öğrenciler bursiyer olarak; doktoralı olup herhangi bir kurum/işyerinde çalışmayan kişiler ise doktora sonrası bursiyer olarak proje ekibinde yer alabilirler.

Başvuru süreci: Proje başvuruları elektronik ortamda kabul edilmeye başlanacaktır (Başvuru adresi: <http://ardeb1001.tubitak.gov.tr>). Başvuru sahiplerinin çevrimiçi başvuruyu gerçekleştirirken ARBİS'e (Araştırmacı Bilgi Sistemi) kayıt olmaları gerekmektedir, aksi takdirde yapılan başvurular kabul edilmemektedir. Başvurular için kullanılacak olan belgeler ve formlara TÜBİTAK'ın internet sitesinden ilgili destek programının adı ile ulaşılabilir.

Proje süresi: 1001 için en fazla üç senelik projeler (36 ay) önerilebilir.

Destek üst sınırları: TÜBİTAK, Yürütücü ve Araştırmacılara ödenecek olan Proje Teşvik İkramiyeleri ve Projeyi yürütecek olan kuruma ödenecek olan Kurum His-

sesi dahil olmayacak şekilde bir 1001 projesi için sene başına en yüksek 120.000 YTL'lik bir bütçeyi öngörmektedir. Projenin yıllık bütçesinin bu miktarı geçmemesi gerekir.

Değerlendirme süresi: Proje önerilerinin değerlendirme süresi son başvuru tarihinden itibaren yaklaşık 4 aydır.

1001 kodlu projelerde 2008 yılı için başvuru dönemleri: Son başvuru tarihleri 1. dönem için 02 Ocak 2008; 2. dönem için 05 Mayıs 2008 ve 3. dönem için 01 Eylül 2008 olarak belirlenmiştir.

Hızlı Destek Programı (1002):**

Üniversitelerde, araştırma hastanelerinde ve araştırma enstitülerinde yürütülecek acil, kısa süreli, küçük bütçeli araştırma ve geliştirme projelerine destek sağlamaya yöneliktir.

Kimler başvurabilir?: Bu programa başvurmak isteyen proje ekibinin de 1001 programı ile aynı kriterleri karşılaması gerekmektedir.

Başvuru süreci: Proje başvuruları 10 Ağustos 2007 tarihinden itibaren sadece elektronik ortamda kabul edilmektedir (Başvuru adresi: <http://ardeb1002.tubitak.gov.tr>). Başvuru sahiplerinin çevrimiçi başvuruyu gerçekleştirirken ARBİS'e (Araştırmacı Bilgi Sistemi) kayıt olmaları gerekmektedir. Bu program için yalnız elektronik ortamda başvuru yapılabildiği için ARBİS'e kayıtlı olmayan araştırmacılar başvuru yapamazlar. Başvuru süreciyle ilgili belge ve formlara TÜBİTAK'ın internet sitesinden ulaşılabilir.

Proje süresi: 1002 için en fazla bir senelik projeler (12 ay) önerilebilir.

Destek üst sınırları: Hızlı destek projeleri için destek üst sınırı 25.000 YTL'dir. Bu programa önerilen projeler için yürütücü

ve araştırmacılara Proje Teşvik İkramiyesi ödenmemektedir.

Değerlendirme süresi: Proje önerilerinin değerlendirme süresi başvuru tarihinden itibaren yaklaşık 2 ay olarak belirlenmiştir.

1002 kodlu projelerde başvuru dönemleri: Programın başvuruları için herhangi bir zaman kısıtlaması bulunmamakta ve başvurular her dönem yapılabilir.

** 1001 ve 1002 kodlu destek programları için başvuru sürecine dair atlanmaması gereken önemli noktalar:

- Özellikle Proje Önerisi Başvuru Formu yapılacak olan çalışmanın her aşamasıyla ilgili oldukça ayrıntılı bilgiler içerdiği için her sene değişen başvuru dönemlerinin yakından takip edilmesi ve en az iki ay öncesinden hazırlık çalışmalarına başlanması proje önerisinin kabul olasılığını arttırmak açısından oldukça önemli bir kriterdir.

- Destek programlarıyla ilgili yönlendirici belgelerin dikkatlice okunması ve istenen tüm belgelerin istenen formatta doldurulup, başvuruların eksiksiz bir şekilde yapılması önemlidir. Aksi takdirde yoğun emek harcanarak hazırlanmış başvurular eksik belge yüzünden değerlendirmeye dahi alınmayabilir.

- Araştırmacı Bilgi Sistemi'ne (ARBİS) başvuruyu yapacak olan proje yürütücüsünün yanında proje dahilinde görev yapacak olan tüm araştırmacıların da kayıtlı olması gerekir. Aksi takdirde projeler yine değerlendirmeye alınmama tehlikesiyle karşı karşıya kalabilir.

Tübitak Bilimsel Toplantı Destekleme Programı (2223):

Bu program yurtiçinde düzenlenen ulusal, uluslararası katılımlı ve uluslararası nitelikli kongre, kolokyum ve sempozyum türü etkinliklere destek vermektedir.

Desteklenen Bilimsel Etkinlik Türleri: Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlardan gerçek kişiler Toplantı Yürütücüsü sıfatıyla başvuruda bulunabilirler. Başvuru yapacak kişilerin en az doktora derecesine sahip olmaları gerekir.

Destek üst sınırları: 2008 yılı için destek üst sınırları ulusal etkinlikler için 15.000 YTL, uluslararası katılımlı etkinlikler için 20.000 YTL ve uluslararası etkinlikler için 25.000 YTL olarak belirlenmiştir.

2223 kodlu projelerde başvuru dönemleri: Destek programına başvuru bilimsel etkinliği düzenleyen Düzenleme Kurulu Başkanı tarafından yapılır. Etkinliğin başlama tarihi ile programa başvuru tarihi arasında en az 45 ve en çok 120 günlük bir süre olması gerekir.

Lisansüstü Yaz Okulu ve Benzeri Etkinlikleri Destekleme Programı (2217):

Bu program üniversite lisans üstü öğrencilerine, araştırma kurumlarında görev yapan genç araştırmacılara ve uzmanlara güncel gelişmelerin aktarılması ve yaygınlaştırılması gereken tekniklerin öğretilmesi amacıyla yurt içinde kurum ve/veya kişilerce düzenlenmesi planlanan ulusal ve uluslararası çalıştaylara, kurslara ve lisan üstü düzeyindeki yaz/kış okullarına destek sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.

Desteklenen Bilimsel Etkinlik Türleri:

- **Yaz/Kış/Bahar Okulları:** Belirli bir konunun sunulmasını, tartışılmasını veya öğretilmesini amaçlayan bilimsel faaliyetleri içerir.

- **Kurs:** Belirli bir konuyu öğretmek amacıyla yapılan faaliyetlerdir.

- **Seminer:** Belirli bir bilim dalındaki gelişmelerin konunun uzmanı bilim adamları tarafından konuya dair belirli bir düzeye sahip kişilere aktarılması amacıyla gerçekleştirilen toplantıları kapsar.

- **Çalıştay (Workshop):** Belirli bir konuya dair bilimsel işbirliğini artırmaya yönelik olarak konunun uzmanları arasında üst düzeyde tartışma ve fikir alışverişinin yapıldığı kısa süreli toplantılardır.

Destek üst sınırları: 2008 yılı için destek üst sınırları ulusal etkinlikler için 15.000 YTL, uluslararası katılımlı etkinlikler için 20.000 YTL ve uluslararası etkinlikler için 25.000 YTL olarak belirlenmiştir.

2217 kodlu projelerde başvuru dönemleri: Başvurular 2008 yılı içerisinde 4 dönemde kabul edilecektir. Başvuru dönemleri:

1. dönem: 1 Şubat 2008
2. dönem: 2 Mayıs 2008
3. dönem: 1 Ağustos 2008
4. dönem: 7 Kasım 2008

Yurtdışı Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı (2224):

Bu program yurt dışında bilimsel kongre veya konferanslara bildiri ile katılmak isteyen bilim insanlarına destek sağlama amacıyla amaçlanmaktadır.

Başvuru ölçütleri: Bu destek programına başvurabilmek için öncelikle başvuru yapılan kongre veya konferansın bilimsel anlamda kabul görmüş uluslararası bir etkinlik olması ve araştırmacının sözlü bildirisi için kabul almış olması gerekmektedir. Bunun yanında başvuran araştırmacının en az yüksek lisans düzeyinde eğitimine sahip olması veya devam ediyor olması bir diğer ön koşuldur. Ayrıca araştırmacının bu programdan son bir yıl içerisinde yararlanmamış olması da gerekmektedir.

Destek miktarı: Avrupa ülkeleri için en fazla 1.000 Amerikan Doları ve Avrupa dışındaki Amerika ve Uzakdoğu ülkeleri için de en fazla 1.500 Amerikan Doları karşılığı YTL destek sağlanmaktadır.

2224 kodlu projelerde başvuru dönemleri:

Başvurular her ayın son Cuma günü yapılmaktadır. Ayrıca başvurunun etkinliğin başlama tarihinden en az bir ay önce yapılması gerekmektedir.

Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Destekleme Programı (1007):

Kamu kurumlarının Ar-Ge ile giderilebilecek ihtiyaçlarının karşılanmasına ya da sorunlarının çözümüne ilişkin projeleri desteklemeye yöneliktir. Bu program kapsamında kamu kuruluşları; üniversiteler, özel kuruluşlar ya da kamu Ar-Ge birimleri ile birlikte hazırladıkları proje önerilerin sunulmaktadır. Özet olarak kamu kuruluşları bir problemlerini ortaya koymakta ve üniversiteler, özel kuruluşlar ya da kamu da Ar-Ge birimleri yoluyla ortaya koyulmuş olan probleme çözüm üretmektedirler. TÜBİTAK'a başvuru yapılmadan önce problemi ortaya koyan ve çözüm üretecek olan taraflar arasında bir protokol imzalanması gerekmektedir. Protokolde bulunması gerekenler başvuru formunun ekinde ayrıntılı olarak verilmiştir.

Kimler başvurabilir?: Problemi ortaya koyan ve "müşteri" olarak adlandırılan kuruluşlar aşağıdaki gibidir:

- Bakanlıklar ve Bağlı Kurum/Kuruluşlar
- Müstakil Müsteşarlıklar
- Müstakil Genel Müdürlükler
- Başkanlıklar
- Belediyeler

Bu kurumlar ihtiyaçlarını gidermeye yönelik projeler için üniversiteler, araştırma enstitüleri ve Ar-Ge birimi olan ticari firmaları Proje Yürütücüsü Kurum/Kuruluş olarak belirleyerek destek başvurusunda bulunabilir.

Proje süresi: 1007 için en fazla dört senelik projeler (48 ay) önerilebilir.

Destek üst sınırları: Kamu projeleri için destek üst sınırı bulunmamaktadır.

Değerlendirme süresi: Proje önerilerinin değerlendirme süresi 4-6 ay arasında değişmektedir.

1007 kodlu projelerde başvuru dönemleri:

2008 yılı için KAMAG projelerine son başvuru tarihleri 1. dönem için 29 Şubat 2008; 2. dönem için 29 Ağustos 2008 olarak belirlenmiştir. Ayrıntılı bilgi almak için gerekli iletişim bilgilerine TÜBİTAK'ın internet sayfasından AR-DEB biriminin altındaki 1007 Kamu Projeleri destek programının sayfasından ulaşılabilir.

Evrensel Araştırmacı (EVRENA) Programı (1010):

Bu program araştırmacılarımızın TÜBİTAK destekleriyle yürüttüğü projelerin uluslararası boyutlarını zenginleştirmek amacıyla oluşturulmuş bir programdır. Bu programın 1001 destek programıyla benzer özellikler taşımasının yanında tek farkı, proje ekibinde yurt içinden görevli araştırmacıların yanında yurt dışından istihdam edilen araştırmacılar da yer alabilmektedir. Yabancı araştırmacıların proje ekibine dahil olabilmemesinin ve proje başvurusunun kabul olasılığını artırmasının koşulu, davet edilen bilim insanının veya insanların ülkemizdeki araştırmacıların yetersiz kaldığı konularda uzman olması ve bu alanda projenin vazgeçilemez, önemli bir bölümünü gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Kimler başvurabilir?: Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar başvuruda bulunabilir.

Proje süresi: 1010 için en fazla üç senelik projeler (36 ay) önerilebilir.

Destek üst sınırları: EVRENA için destek üst sınırı 2008 yılı için 120.000 YTL (Burs dahil; Proje Teşvik İkramiyesi, Kurum Hissesi ve evrensel araştırmacı için yapı-

lan harcamalar hariç) olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme süresi: Proje önerilerinin değerlendirme süresi son başvuru tarihinden itibaren yaklaşık 4 aydır.

1010 kodlu projelerde başvuru dönemleri: Başvuru dönemleri 1001 projeleriyle aynıdır (02 Ocak 2008; 5 Mayıs 2008; 1 Eylül 2008).

Uluslararası Bilimsel Araştırma Projelerine Katılma (UBAP) Programı (1011):

Uluslar arası Bilimsel Araştırma Projelerine Katılma Programı (UBAP), araştırmacıların TÜBİTAK destekli projelerinde uluslar arası boyutlarını zenginleştirmek amacıyla yeni geliştirilen bir programdır.

Kimler başvurabilir?: Üniversiteler, kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişiler başvuruda bulunabilir. Başvuru yapanların en az doktora derecesine sahip olmaları, kamu kurum ve kuruluşlarından yapılacak başvurularda ise başvuru sahibinin konunun uzmanı ve en az lisans mezunu olması gerekmektedir.

Proje süresi: 1011 programı için proje süresi en fazla üç sene (36 ay) olabilir.

Destek üst sınırları: UBAP programı destek üst sınırı 2008 yılı için 120.000 YTL (Burs dahil; Proje Teşvik İkramiyesi, Kurum Hissesi hariç) olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme süresi: Proje önerilerinin değerlendirme süresi son başvuru tarihinden itibaren yaklaşık 4 aydır.

1011 kodlu projelerde başvuru dönemleri: UBAP'ın başvuru dönemleri 1001 projeleriyle aynıdır (02 Ocak 2008; 5 Mayıs 2008; 1 Eylül 2008).

Ulusal Genç Araştırmacı Kariyer Geliştirme Programı (Kariyer Programı 3501):

Bu programın amacı kariyerlerine yeni başlayan doktoralı araştırmacıların çalışmalarını proje desteği vererek teşvik etmektir. Akademik hayatlarının başında olan genç araştırmacıların çalışmaları desteklenerek, hem genç bilim insanlarının kariyerlerini araştırmacı ve eğitimci olarak en iyi şekilde sürdürmeleri hem de bilimsel düzeyin geliştirilmesi ve bilimin ülke kalkınmasındaki rolünün artırılması amaçlanmaktadır.

Başvuru ölçütleri: Bu program için başvurular yakın zamanda elektronik ortamda alınmaya başlanacaktır. Ancak programın başvuru süreciyle ilgili güncelleme çalışmaları devam etmektedir. Ayrıntılı bilgi için TÜBİTAK'ın internet sitesi takip edilmelidir.

Kaynaklar

www.tubitak.org.tr (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu / TÜBİTAK Resmi İnternet Sitesi)